

[Chr. Thomsen.]

nær så stor, som man undertiden vil gøre den til.

Jeg vil gerne til landbrugsministeren sige, at det er rigtigt, at man ikke skal bruge så mange penge de første år, men hvis man tænker sig, at man bygger det samme antal boliger, som man har gjort tidligere, så er det jo noget, der løber op efterhånden, og til slut vil man jo i og for sig være oppe på det samme beløb, som man udreder nu pr. år.

Endelig kan jeg love landbrugsministeren, at jeg ikke skal rejse ud og overdrive noget vedrørende denne lov, jeg lover, at jeg skal nøjes med at sige sandheden; jeg tror, det er tilstrækkeligt til, at ingen vil bygge efter loven.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1-12, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 13 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Efter henstilling skal jeg lade punkt 3 på dagsordenen udgå. Sagen vil komme på dagsordenen for tingets møde i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om arbejderbeskyttelse. (Køre- og hviletid i international vejtransport, ansvar, sikkerhedsrepræsentanter m. v., dampkedler, det kommunale maskintilsyn).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 105) findes i tidenden sp. 4110, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1537).

Der var stillet 10 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 14 ændringsforslag af *Hanne Reimtoft* (se tillæg B. sp. 1547).

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Erling Dinesen: Jeg vil gerne først sige, at vi kan tiltræde de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag, det er nr. 3, 5 og 6.

Vi har i udvalget fået en henvendelse fra Byggefagernes Samvirke i København, som har ønsket at fremføre en række ønsker til fremme af sikkerheden inden for byggeområdet. Jeg vil gerne sige videre, at deputationen fra byggefagene har fået tilsagn om, at deres ønsker vil blive viderebragt til arbejdsrådet, og jeg vil gerne ved denne anden behandling opfordre arbejdsministeren til at drage omsorg for, at de fremsatte forslag og ønsker bliver behandlet så hurtigt som muligt både i arbejdstilsynet og i arbejdsrådet.

Vi har også fået andre henvendelser. Murrerforbundets Århusafdeling har fremsendt en henvendelse, der på samme måde, forstår jeg efter de løfter, der er afgivet — og man er i øvrigt enig om det i udvalget — vil blive behandlet i arbejdstilsynet og i arbejdsrådet.

Der er anført noget i betænkningen om påstempling af vægtangivelse på bygningslementer, og jeg vil gerne sige noget herom, ikke for at fremhæve dette helt specielt, men fordi der er et særligt ønske om, at der nu bliver gjort noget ved disse ting. Forholdet er, som det fremgår af den henvendelse, vi har fået, at arbejdstilsynets bygge- og anlægsinspektør allerede i 1963 ved en henvendelse til Foreningen af danske Betonelementfabrikker søgte at få disse spørgsmål om vægtangivelse på bygningslementer klaret. Man havde regnet med at kunne klare det på frivillig basis, og der blev udsendt en brochure, hvori man meddelte, at alle elementer bør mærkes med typebetegnelse og støbedato, og endvidere bør der foreligge oplysninger om tyngdepunktets placering, vægt og vægtfordeling og andre ting.

Nu erkender man vist fra alle sider, at denne henstilling langtfra er blevet efterle-

[Erling Dinesen.]

vet fuldt ud, og derfor vil jeg gerne have, at arbejdsministeren er opmærksom på dette og drager omsorg for, at spørgsmålet bliver taget op til behandling.

De ændringsforslag, som er stillet af SF, og de, der er stillet af fru Hanne Reintoft, har på samme måde som de henvendelser, jeg lige har omtalt, været forelagt arbejdsministeriet og direktoratet for arbejdstilsynet, ligesom vi naturligvis har gennemgået dem i udvalget.

Jeg vil gerne om disse ændringsforslag sige, at arbejdstilsynet ikke på alle områder deler de synspunkter og ønsker, som er indeholdt i dem. Men jeg vil da ikke bestride, at nogle af dem kunne være meget værdifulde, måske i en lidt ændret form. Det afgørende for os er imidlertid, at ændringsforslagene ikke er grundigt undersøgt og bearbejdet af de rette instanser, og det er nu engang den første betingelse, når det gælder en så teknisk kompliceret lovgivning som loven om arbejderbeskyttelse.

Derfor ønsker vi ikke på det foreliggende grundlag og på nuværende tidspunkt at tage standpunkt til disse ændringsforslag. Vi vil undlade at stemme og anbefaler i stedet arbejdsministeren at lade ændringsforslagene behandle i arbejdstilsynet og i arbejdsrådet, hvor det forberedende lovgivningsarbejde permanent foregår.

Simonsen: Som allerede nævnt har udvalget modtaget en del henvendelser udefra, og der er endvidere af socialistisk folkeparti og af fru Hanne Reintoft stillet en række ændringsforslag til dette lovforslag.

Der er vel ikke nogen grund til at begynde at gå i detaljer desangående, det vil nok føre for vidt, og selv om det selvfølgelig må være folketetinget, der afgør, hvordan lovgivningen skal være, må det være lige så naturligt, da arbejdsrådet er den instans, disse ting går igennem, inden det hele tager form af lovforslag, at dette også finder sted, hvad angår de ændringsforslag, der er stillet her. Vi er derfor tilfreds med den konklusion, udvalget er nået frem til: at tilsende arbejdsrådet dette materiale til nærmere vurdering, eventuelt med henblik på fremsættelse af forslag.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de af ministeren stillede ændringsforslag. Til

gengæld må vi altså stemme imod ændringsforslagene stillet såvel af socialistisk folkeparti som af fru Hanne Reintoft.

Holger Hansen: Jeg vil gerne meget kort meddele, at venstre vil stemme for de af ministeren stillede ændringsforslag og stemme imod såvel de af socialistisk folkeparti stillede ændringsforslag som de ændringsforslag, der er stillet uden for betænkningen af fru Hanne Reintoft.

Valbak: Igennem mange år har de ansattes valg af repræsentanter øvet en afgørende indflydelse på udformningen af de regler, vi har inden for arbejderbeskyttelseslovgivningen. Det sker ved medlemskab af arbejdsrådet, hvor viden og erfaring på området samles og koordineres og bliver til de formulerede råd, som folketetinget nyder godt af som vejledning i den lovgivende virksomhed.

Det er for mig en selvfølgelig ting, at folketetinget suverænt bestemmer, hvad der skal være lov her i landet, ikke rådene, ikke organisationerne. Derfor kan der ikke være noget unaturligt i, tværtimod, om tinget i givne situationer eller på enkelte områder lovgiver anderledes, end modtagne råd lyder på. Jeg ville derimod finde det betænkeligt, ja, forkert, om vi i arbejderbeskyttelsesansliddender gik hen og lovgav i stort eller småt uden at have givet arbejdsrådet lejlighed til en kvalificeret overvejelse og undersøgelse.

Derfor finder jeg det rigtigt, at de fra dele af oppositionen stillede ændringsforslag nu tilsendes arbejdstilsyn og arbejdsråd, sådan at substansen kan indgå i de løbende overvejelser om forbedring af reglerne, og at det samme sker med ønsker, udvalget har modtaget udefra.

Det er da også motiveringen for, at mit parti ikke har kunnet og ikke kan medvirke til en realitetsovervejelse af de ændringsforslag, som er stillet henholdsvis af fru Hanne Reintoft og af hr. Villy Christensen. Vi må derfor stemme imod disse ændringsforslag, hvorimod vi kan stemme for ministerens ændringsforslag under nr. 3, 5 og 6 i betænkningen.

Villy Christensen: Ja, jeg vil gerne have lov til at anbefale de ændringsforslag, der er stillet af socialistisk folkeparti. Det drejer sig om ændringer, som er nødvendige.

[Villy Christensen.]

Nu har jeg selv en meget nær tilknytning til arbejdspladserne og kender til de problemer, vi har med hensyn til sikkerheden især inden for byggesektoren. Problemerne er store, for der går mange kategorier af håndværkere og arbejdere på en arbejdsplads, men det er meget få arbejdspladser, der findes en sikkerhedsrepræsentant på, skønt der måske kan være op til over et halvt hundrede mennesker på samme arbejdsplads. Der er måske 2, 3, 4, 5 forskellige personer for hver arbejdsgiver, og derfor er det vanskeligt, betydelig vanskeligere end på en stor virksomhed, at få valgt en sikkerhedsrepræsentant. Man kan forestille sig, hvis en arbejder siger til en murer, at han skal have bragt stilladset bedre i orden eller sat et rækværk op, hvilket svar den arbejder vil få, hvis han ikke er en sikkerhedsrepræsentant eller har en beskyttelse som en sikkerhedsrepræsentant. Det er også bevisligt, at procentvis sker de fleste ulykker inden for byggesektoren, og der er en naturlig forklaring på det, for vi arbejder på akkord inden for byggesektoren, og vi er alle sammen kørt så hårdt op gennem afbetalinger, at vi skal tjene så meget som muligt. Vi tænker som sagt kun på pengene og ikke så meget på sikkerheden. Og vi tænker ikke altid så meget på dem, som kommer efter os, når vi har gjort et stykke arbejde. Skal vi nu bruge et bræt og der ligger et i nærheden — måske dækker det over et hul, men det er sgu nemmere lige at tage det bræt — hvem tænker så på at dække hullet?

Derfor mener jeg, vi skal have gjort noget særligt inden for byggesektoren. Vi skal have en større beskyttelse. Jeg ved selv oppe i min kreds, hvor jeg står i Byggefagenes Sammenslutning, at vi bruger at tage afdelingsformænd fra de forskellige fag med ud på arbejdspladserne sammen med en pressefoto og tage billeder af de mest grelle tilfælde, og der findes mange grelle tilfælde ude på arbejdspladserne. Mange af dem er i virkelig sørgelig forfatning.

Vi har som sagt stillet nogle ændringsforslag. Den gældende lov siger, at hvis en arbejdsleder opdager en fejl ved en maskine eller noget, der gør arbejdet farligt for arbejderne, da skal han gøre sin arbejdsgiver opmærksom på denne fejl; men der står ikke noget om, at han skal gøre arbejderne op-

mærksom på det eller arbejderne sikkerhedsrepræsentant, og det ønsker vi indføjet i loven. Vi tør ikke vente.

Noget andet er, at vi har ca. 1.500 maskintilsynsfolk i dag, som kommer ud og ser til de små virksomheder, ser; om alt er i forskriftsmæssig orden ved de forskellige maskiner. De 1.500 mand falder nu væk og bliver afløst af 20 fabrikinspektører og 7 kontordamer. Ja men det siger da sig selv, at de ikke kan dække det store område ind. Derfor har vi foreslået, at hvor der findes 5 arbejdere og derover, skal der vælges en sikkerhedsrepræsentant i stedet for som nu, hvor der er 10 arbejdere og derover. Derved vil mange små smedeværksteder, maskinværksteder, mekanikerværksteder og snedkerier blive dækket ind. Det er nødvendigt, for hvilken arbejder tør gå hen og sige til sin mester, at nu er det galt med den og den maskine? Han gør det måske i al venskabelighed, men han tør ikke sætte hårdt imod hårdt, for så risikerer han at blive fyret. Det lyder måske lidt hårdt, men det er altså en kendsgerning ude på det private arbejdsmarked, at sådan ligger landet. Vi vil også gerne have, at der bliver foretaget inspektioner langt hyppigere, end det sker i dag. Før at sige det rent ud: jeg har aldrig set inspektion på en arbejdsplads, og nu har jeg dog gået på arbejdspladser inden for byggesektoren i 7-8 år. Hvor tit det sker, ved jeg ikke, men jeg har som sagt aldrig selv overværet det. Vi vil gerne have, at der på mange halvfarlige arbejdspladser bliver foretaget regelmæssige inspektioner, men jeg er klar over, det ikke kan gøres med de 20 mand ekstra, der bliver ansat. Det har været sløjt, og det bliver betydelig sløjere efter dette, det må vi være klar over. Derfor vil jeg anbefale vores ændringsforslag til vedtagelse i det høje ting.

Kjær Rasmussen: De ændringsforslag, som er stillet af SF og af DK, er i god overensstemmelse med de tanker, vi fremførte under første behandling af lovforslaget, og vi er derfor i stand til at stemme for de to partiers ændringsforslag.

Derudover siger det jo en hel del om situationen i det privatkapitalistiske Danmark og dets folketing, at sådanne helt selvfølgerlige forslag bliver fremsat af mindretal og derfor ikke vedtaget. De såkaldte ansvarlige

[Kjær Rasmussen.]

politikere vil simpelt hen ikke have realiteter ind i en lovgivning af denne art, for disse realiteter kunne gå hen og blive ubehagelige for den gruppe, de i virkeligheden føler størst ansvar for, nemlig arbejdsgiverne. Netop i disse uger har dagbladet Information ved at følge Lindøulykken op vist, hvor forsvindende få realiteter der i virkeligheden er i snakken om sikkerheden på arbejdspladsen.

Som det sikkert er folkettingen bekendt, skete der den 15. marts i år en eksplosion i tankskibet Texaco Norway, mens det befandt sig på Lindøværftet i Odense. Ved eksplosionsulykken dræbtes to, mens elleve kvæstedes. Omstændighederne, hvorunder den efterfølgende undersøgelse blev foretaget, er mildest talt forfærdende. Ikke alene var det værftet selv, som bestilte en undersøgelse hos Dansk Kedelforening, men værftet fortalte også kedelforeningen, hvad den måtte undersøge, og hvad den ikke måtte undersøge. Eksempelvis måtte kedelforeningens ingeniør kun undersøge kedelens fyrum, ikke selve kedelen.

Jeg vil spørge arbejdsministeren direkte, om han finder en sådan fremgangsmåde rimelig. Vil arbejdsministeren godtage en rapport til arbejdsdirektoratet udarbejdet på et så ensidigt grundlag, eller vil arbejdsministeren foranstalte en uvildig undersøgelse? Når sådanne ting overhovedet kan finde sted, skyldes det naturligvis, at man som før sagt fra politisk hold er hundeanget for at få bragt realiteter ind i denne lovgivning. Man tør ikke genere de egentlige magthavere i dette land, nemlig kapital-ejerne.

Endelig har jeg et spørgsmål til udvalgsformanden, den radikale hr. Valbak. Jeg kunne godt tænke mig at få at vide, hvad udvalget har foretaget med de tre forslag, som VS har haft liggende i udvalget. Det drejer sig om vort forslag om forbud mod treskietsarbejde, vort forslag om indførelse af syv ugers ferie for personer, der udfører sundhedsfarligt arbejde, samt vort forslag

om forlænget ferie for grupper, der udfører arbejde, ved virksomhed af almennyttig karakter, f. eks. i hospitals- og redningsvæsen, politivæsen, kommunale værker m. v. Har udvalget overhovedet drøftet disse forslag og i bekræftende fald, hvorfor har man så ikke nævnt noget om det i betænkningen? Jeg vil gerne have, at hr. Valbak svarer på disse spørgsmål.

Hanne Reintoft: Som jeg nævnte allerede ved første behandling, burde denne lovgivning ligge alle på sinde i højere grad. At undgå arbejdsulykker er jo et meget vigtigt samfundsanliggende, lige meget hvilken synsvinkel man ser det fra. Det er selvfølgelig først og fremmest vigtigt menneskeligt og socialt, men det er også vigtigt økonomisk og produktionsmæssigt.

Til min store forundring gav man i udvalget udtryk for usikkerhed over for, hvor mange arbejdsulykker der overhovedet sker i Danmark. Man skulle dog tro, at et folketingsudvalg, der beskæftigede sig med forslag om arbejderbeskyttelseslov, var klar over dette, men lad mig lige igen nævne, at vi her i landet ligger meget højt. Vi har knap 60.000 tilskadekomster årlig, alle med over 3 dages fravær fra arbejdspladsen, og det koster os 600 mill. kr. om året. Bygge- og anlægsvirksomheden har med sine næsten 18 pct. den højeste procent, og som også ministeren nævner i de indledende bemærkninger til lovforslaget, var der netop grund til at se med særlig opmærksomhed på dette område.

Jeg må derfor stille mig meget undrende over for den behandling, som den række ændringsforslag, vi har stillet, har fået; ikke mindst må jeg undre mig over socialdemokratiets holdning, da de af mange socialdemokrater i byggefagene har undergået en meget seriøs og grundig behandling.

Det er ændringsforslag udarbejdet i samarbejde med de bygningshåndværkere i Danmarks to største byer, der har direkte erfaringer med sikkerhedsproblemerne, og det skulle jo nok i et demokrati kunne lade

[Hanne Reintoft.]

sig gøre at høre de direkte eksempler fra det praktiske liv og så som lovgiver have respekt for, at de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger blev ført ud i livet.

Arbejderbeskyttelse er jo et typisk lovspørgsmål. Det er ikke problemer, der kan sjakres med eller forhandles om på nogen måde, men et område, hvor loven klart og utvetydigt må garantere den størst mulige sikkerhed overhovedet. Vi ved alle, det kan være fristende for arbejdsgiverne at sætte sig ud over sikkerhedsbestemmelserne af hensyn til forhøjet produktion og indtjening, og vi ved, at det kan være fristende for en arbejder, der behøver alt, hvad han kan tjene, i visse øjeblikke at glemme de fornødne sikkerhedsregler. Netop derfor er det vigtigt, at bestemmelserne er klare og omfattende, at der føres tilstrækkeligt tilsyn, og at ansvarsplaceringen er ganske tydelig.

Vi har foreslået, at det efter fastsættelse af arbejdsministeren påhviler arbejdsgiveren at hensætte et beløb, der skal anvendes til sikkerheds- og velfærdsforanstaltninger inden for en virksomhed. Hertil argumenteres ganske rigtig, at lovens krav må opfyldes fra første færd, men så påstår man fra ministeriets side, at mit ændringsforslag skulle kunne give anledning til den opfattelse, at der først skulle finde en eller anden form for fondsdannelse sted. Det er en frit opdigtet undskyldning for at skåne arbejdsgiverne for den økonomiske ydelse, der er en nødvendighed. Det eneste, der kan siges med hensyn til opsamling i en pulje, er, at det i nogle former for virksomheder — og det ved arbejdsministeren også godt — er lettere at påbyde den enkelte arbejdsgiver at stille summen til rådighed for den pågældende virksomhed, mens det f. eks. inden for byggebranchen nok er mere praktisk at samle beløbene fra de forskellige firmaer i et fælles beløb. Vi har foreslået en fast procentsats af tilbudssummen. Ville man være gået ind i dette alvorlige problem, havde også andre udveje kunne bringes i anvendelse, f. eks. et bestemt ørebeløb pr. arbejdstime, og med velvillighed fra regeringens side kunne man være kommet frem til en fornuftig løsning.

Lad mig også i den forbindelse sige, at man kunne have overvejet at lade forsik-

ringsselskaberne komme ind i billedet, fordi de jo i høj grad nyder godt af et faldende antal ulykker.

Hos de fagforeningsfolk, jeg har arbejdet sammen med, har der været en vis betænkelighed ved, at vi overhovedet mente at kunne overlade nogen kompetence til ministeren, at alt ikke var direkte fastsat i loven, fordi man mente, at ministeriet allerede nu ikke administrerede den gældende lov så godt, som det kunne. Desto mere beklageligt er det, at man nu stiller sig afvisende over for et fornuftigt samarbejde med disse folk ude fra det praktiske liv, der kommer og klart påviser, hvor loven ikke duer.

Vi har endvidere foreslået, at sikkerhedsgrupperne skal føre en protokol, og at udskrift af denne protokol skal sendes ikke alene til arbejdstilsynet, men også til vedkommende arbejders faglige organisation. Jeg ser meget nødig dette ændringsforslag afvist med forskellige forklaringer om, at ordningen vil give for meget arbejde og for megen administration. Det ses gang på gang på arbejdspladserne, at et givet løfte og et af arbejdstilsynet stillet krav om at rette en mangel ved sikkerheds- og velfærdsforanstaltningerne ikke overholdes af den pågældende arbejdsgiver. Det ses gang på gang, at når arbejdet må afbrydes på grund af manglende sikkerhedsforanstaltninger, giver det store vanskeligheder at få udbetalt det uforskyldte indtægtsstab ved arbejdsstandstillingen. Her er det altså umådelig vigtigt for hele den fagretlige procedure, at arbejderne faglige organisation er orienteret og kan komme ind i billedet straks.

Jeg vil meget appellere til, at man overvejer dette ændringsforslag grundigt, og jeg vil også stærkt appellere til socialdemokratiet, der dog i øvrigt står og forsvaret den fagretlige procedure, om at forstå nødvendigheden af denne ændring. Jeg ved efterhånden ikke, hvor lang tid hr. Erling Dinesen skal have til at tænke over tingene, men der er måske mulighed for, at dette kunne gennemtænkes nogenlunde hurtigt; denne gang har alle disse ændringsforslag været behandlet i udvalget, men også i dag hører vi, at der ikke har været tid nok til at tænke over dem.

Endelig kommer vi til de meget vigtige ændringsforslag om sikring for det første af,

[Hanne Reintoft.]

at sikkerhedsrepræsentanten kan føle sig tryk i sin ansættelse, for det andet af, at han er veluddannet. Lad mig om det første sige: Det at være sikkerhedsrepræsentant er en svær position, fordi det med det jag og det arbejdstempo, der holdes på danske arbejdspladser, meget ofte bliver taget uvenligt op, hvis man gør opmærksom på fejl og mangler, som det vil tage tid at rette. Sikkerhedsrepræsentanten er, med den danske arbejdsgivers uindskrænkede ret til at antage og afskedige arbejdskraften, meget udsat, og der er eksempler nok på det. Med den øjeblikkelige store ledighed i byggefagene har det også straks givet sig det udslag, at det kan være svært at få folk til at påtage sig jobbet i sikkerhedstjenesten. De er som sagt udsat for opsigelse, og den gamle tradition, at man ikke kan fyres under en akkord, kan jo undergraves af en hvilken som helst arbejdsgiver; der foreligger arbejdsretlige domme nok for, at en arbejdsgiver kan få medhold også i ganske urimelige sager.

Vi er altså i den situation, at blot en truende arbejdsløshed efter arbejdernes mange bitre erfaringer er nok til at bremse lysten til at gå i gang med sikkerhedsarbejdet. Der er også eksempler på, at en entreprenør f. eks. tager en sikkerhedsrepræsentant til at dække flere arbejdspladser, så arbejderne ikke selv får tilstrækkelig indflydelse på, hvem de vil have til at varetage deres interesser på dette område.

At sikkerhedsrepræsentanten også af og til kan komme i vanskeligheder i en truet beskæftigelsessituation, fordi arbejderne selv er bange for at få arbejdet standset og for ikke at tjene de fornødne penge, er en anden side af sagen, der stiller ham ekstra svagt. Han kan heller ikke altid holde det samme i løn som arbejdskammeraterne.

Det konservative folkeparti ynder jo i taler, men aldrig desværre i praksis, at tale om fremtidig afskedigelsesløn. Hvis man virkelig mener noget med disse taler om afskedigelsesløn også for LO-arbejdere, så kan jeg ikke forstå, hvorfor man ikke kan starte sine evindeligt gentagne utopier og føre i hvert fald det ud i livet, at særlig udsatte arbejdere får i hvert tilfælde en opsigelsesfrist; det forekommer mig helt uforstå-

eligt, hvis den konservative propaganda overhovedet skal tages med et gran af alvor, men det har jeg nu heller aldrig gjort, og det er der nok heller ingen der skal.

At sikkerhedsrepræsentanten behøver uddannelse, turde være indlysende. Moderne produktion bliver mere og mere indviklet, nye arbejdsprocesser kommer i gang, og nye remedier tages i brug. Lad mig f. eks. nævne stålstilladserne, hvor man i høj grad mangler erfaring og efterprøvning, lad mig nævne, at mange kranførere på byggepladserne mangler erfaring og uddannelse og derved udsætter bygningshåndværkerne på pladsen for stor risiko. Der findes også meget dårlige erfaringer med selvstyrende kraner, der ikke har været programmeret rigtigt og har udsat de pågældende håndværkere for en stor ulykkesrisiko. For nylig skete der en ulykke på en københavnsk fabrik, hvor en hæftemaskine, som efter anvisningen ikke skulle kunne få fat i hænderne på arbejderne, alligevel fik fat i en kvindelig arbejders hånd. Ingen, overhovedet ingen på virksomheden var i stand til at standse maskinen, og det arme menneske måtte stå og lade den hamre ned i hånden i mere end 20 minutter, før man fandt et menneske, der kendte maskinen godt nok til at kunne afbryde den. Så længe sådan noget kan ske, kan vi ikke påberåbe os, at vi har et tilsyn med vores arbejderbeskyttelse, der på nogen måde fungerer tilstrækkelig godt.

Det er derfor ikke tilstrækkeligt at integrere undervisningen i at varetage sikkerheden i den løbende undervisning af faglig art iværksat af fagbevægelse eller oplysningsforbund. Der må ganske specielle og omfattende kurser til, og det må være arbejdsgiverens pligt for det første at betale dem og for det andet inden for en vis frist at sende folk først til oplæring og senere til efterskoling og omskoling, når materiellet forandres, og det gør det jo hele tiden. Det er og bliver uansvarligt at negligere dette ønske.

Det er vel ikke noget under, at man fra en borgerlig regerings side vender sig mod vort ændringsforslag om, at der kun dispenseres fra hviletidsbestemmelserne efter aftale med de pågældende faglige organisationer og ikke bare mellem en enkelt arbejdsgiver og hans arbejdere. Ved truende arbejdsledighed står arbejderne i en meget ugunstig si-

[Hanne Reintoft.]

tuation, hvis han nægter at dispensere fra hviletiden og der er alt for mange undtagelser fra 11 timers reglen. Det indrømmes i og for sig også indirekte i ministeriets skrivelse, når man skriver, at det, at aftalerne skulle indgås mellem organisationer, ville medføre en meget lang række af sådanne aftaler og i meget høj grad vanskeliggøre virksomhedernes arbejdstilrettelæggelse. I disse ord ligger der jo en klar indrømmelse af, at man uophørligt dispenserer fra 11 timers reglen, og det gør man jo også; det er jo efterhånden sådan med 11 timers reglen, at den kun er i anvendelse for dem, der ikke har brug for den, nemlig dem, der har normal arbejdstid fra kl. 7 til kl. 16.

Vi kan som sagt, selv om der er lavet nogle tekniske fejl med det, heller ikke bøje os for, at sikkerhedsbestemmelserne ikke skal omfatte arbejdet med lastning og losning. Som havnearbejderne selv siger, gælder disse lovregler altid undtagen for Færøerne, Grønland og havnearbejderne. Havnearbejde er behæftet med en meget stor ulykkesrisiko, og den bliver ingenlunde mindre af ministerens argumentation om, at der ikke er tale om en fast arbejdsdag, men om en meget løs beskæftigelse. Tværtimod bliver risikoen jo større, når det konstant er løse arbejdere, der er beskæftiget, og selvfølgelig kan man, hvis man vil, opstille et sikkerhedsprogram også for det område, der i øvrigt alt for tit stilles dårligt med hensyn til arbejderbeskyttelsesregler.

Jeg synes ikke, der burde være partipolitik i en lov om arbejderbeskyttelse, men jeg ser selvfølgelig — og man kan heller ikke forvente andet — med al ønskelig tydelighed i holdningen til vores ændringsforslag, at det er den gamle kamp mellem arbejdsgivere og arbejdere, der føres ind i folketingsalen endnu en gang med socialdemokratiet på arbejdsgivernes side. Med bare det mindste overblik og udsyn og med et minimum af menneskelig forståelse og kendskab til arbejdspladsernes forhold skulle man kunne indse, at det var i hele samfundets interesse, at vi havde en velfungerende arbejderbeskyttelseslov.

Lad mig til slut sige, at vi selvfølgelig kan støtte SF's ændringsforslag, der jo går i samme retning som vore.

(Kort bemærkning)

Valbak: Til hr. Kjær Rasmussen: VS' forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af treholdsskift har endnu ikke været drøftet i udvalget, hvor man har beskæftiget sig med et konkret lovforslag om en revision af arbejderbeskyttelseslovgivningen, så ville hr. Kjær Rasmussen have været tilkaldt til at deltage i det eller de pågældende møder. Det forslag til folketingsbeslutning, som hr. Kjær Rasmussen henviser til, vil blive taget op om kort tid i folketingsudvalget, og så vil hr. Kjær Rasmussen blive tilkaldt.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Jeg vil gerne takke folketingsudvalget for et godt arbejde med det lovforslag, som her er til anden behandling.

Jeg er enig med fru Hanne Reintoft i én ting, nemlig at arbejderbeskyttelseslovgivningen ikke burde være genstand for det, man kalder partipolitik. Det mener jeg i det store og hele heller ikke den er. Når jeg siger i det store og hele, ligger der selvfølgelig deri et forbehold, og dette forbehold omfatter netop fru Hanne Reintoft.

De problemer, som rejser sig på grund af den tekniske udvikling og andre forhold, appellerer i udpræget grad til saglig vurdering. Derfor er det naturligt, at de spørgsmål, der fra forskellige sider både i denne sal og uden for denne sal er rejst over for folketingets udvalg, også dem, der ikke giver sig udslag i ændringer i forbindelse med denne lovrevision, bliver gjort til genstand for fortsatte overvejelser dér, hvor man løbende arbejder med en revision af arbejderbeskyttelseslovgivningen. Derfor har jeg også over for folketingsudvalget givet udtryk for, at det materiale, der er kommet til udvalget, vil blive videregivet til arbejdstilsynet og arbejdsrådet, så det kan indgå i de fortsatte overvejelser dér. Det gælder både henvendelserne fra Byggefagenes Samvirke i København, henvendelsen fra Murerforbundet i Danmark, Århusafd., og de ændringsforslag, som er stillet af socialistisk folkeparti og af fru Hanne Reintoft; de sidste har vi faktisk i ministeriet og i arbejdstilsynet, synes jeg, beskæftiget os med i et omfang, som man kan være tjent med. Jeg føler trang til at sige, at hvis man gennemførte alle de ting, fru Hanne Reintoft har foreslå-

[Arbejdsministeren.]

et, ville det betyde en ganske betydelig bureaukratisering af administrationen på dette område.

Til slut skal jeg kun sige til hr. Kjær Rasmussen, som omtalte ulykken på Lindøværftet, at jeg har for nogen tid siden bedt arbejdstilsynet om at give mig underretning om forholdene omkring denne ulykke. Jeg har ikke fået disse oplysninger endnu, det hænger sammen med, at der skal fremskaffes en del helt konkrete oplysninger fra arbejdstilsynets kreds i Odense.

Erling Dinesen: Jeg forstår, at der er et lovudvalg, som arbejder med en generel revision af arbejderbeskyttelseslovgivningen. Jeg forudsætter da, at de ting, som har været behandlet her, inklusive de ændringsforslag, som er stillet, kommer frem til dette lovudvalg, og jeg vil gerne spørge arbejdsministeren helt konkret her: hvornår regner han med at dette lovudvalg vil kunne afslutte sit arbejde?

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgård): Jeg kan bekræfte, at det materiale, som er indgået i behandlingen her i tinget, også når frem til det udvalg, der behandler lovrevisjonen.

Derimod er jeg ikke i stand til at fortælle, hvornår dette lovudvalg bliver færdigt med sit arbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af Hanne Reintoft
forkastedes med 61 stemmer mod 2; 44 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1 i betænkningen
forkastedes med 62 stemmer mod 9; 39 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 i betænkningen
forkastedes med 63 stemmer mod 9; 39 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 uden for betænkningen af Hanne Reintoft
forkastedes med 63 stemmer mod 9; 39 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3 i betænkningen
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 i betænkningen betragtedes som
forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 2 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 5 i betænkningen
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 uden for betænkningen af Hanne Reintoft
forkastedes med 64 stemmer mod 9; 39 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 3, 5 og 6 uden for betænkningen af Hanne Reintoft betragtedes som
forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 4 uden for betænkningen af Hanne Reintoft.

Underændringsforslag nr. 7 uden for betænkningen af Hanne Reintoft
forkastedes med 64 stemmer mod 2; 46 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6 i betænkningen
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 uden for betænkningen af Hanne Reintoft
forkastedes med 64 stemmer mod 2; 46 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 7 i betænkningen
forkastedes med 64 stemmer mod 9; 40 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 1 i den ændrede affattelse
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9 uden for betænkningen af Hanne Reintoft betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af Hanne Reintoft.

Ændringsforslag nr. 8 i betænkningen betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 10 uden for betænkningen af Hanne Reintoft betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 8 uden for betænkningen af Hanne Reintoft.

Ændringsforslag nr. 11 uden for betænkningen af Hanne Reintoft betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som underændringsforslag nr. 7 uden for betænkningen af Hanne Reintoft.

§ 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12 uden for betænkningen af Hanne Reintoft betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af Hanne Reintoft.

Ændringsforslag nr. 9 i betænkningen betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 13 uden for betænkningen af Hanne Reintoft betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som underændringsforslag nr. 7 uden for betænkningen af Hanne Reintoft.

§ 3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14 uden for betænkningen af Hanne Reintoft betragtedes som *bortfaldet* efter forkastelsen af de øvrige af Hanne Reintoft stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag nr. 10 i betænkningen betragtedes som *bortfaldet* efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 7 i betænkningen.

§ 4
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (*Hanne Budtz*): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

(Lovforslaget (nr. 167) findes i tillæg A. sp. 3391, fremsættelsen i tidenden sp. 5883).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Bundvad: Det lovforslag om regulering af folkepension, invalidepension og enkepension, vi nu behandler, er teknisk opbygget som tidligere lovforslag om det samme. Det er midlertidige tillæg fra den 1. april i år til næste års 1. april, derefter sammen med eventuel andet års forhøjelse indregnet i de satser, hvor de hører til, beløbene 28 kr. pr. måned for ægtepar, 19 kr. for enlige, 3 kr. i tillæg til pensionisttillægget, 3 kr. på de såkaldte lommepege, 4 kr. til dem under 60 år og hertil regulering af satserne i lov om offentlig forsyrg.

Hvordan har man nu fundet frem til, at disse beløb skulle være det rimelige? Jeg ser i bemærkningerne til lovforslaget, at man henviser til, at arbejdsmarkedets parter for nylig har vedtaget en overenskomst, og med det som udgangspunkt vil man regulere pensionerne. Her er altså skabt forventning om, at regeringen vil regulere pensionerne efter lønudviklingen på det arbejdsmarked, som man selv henviser til, altså regulere i en